
Handbok

Program för Socialt hållbara samhällen

- Ett områdesbaserat arbetssätt

Våra grundprinciper

Humanitet

Vi arbetar för att förhindra och lindra mänskligt lidande, skydda liv och hälsa samt värna respekten för varje människas värde.

Opartiskhet

Vi hjälper nödställda oavsett nationalitet, etnisk tillhörighet, religion, samhällsställning eller politisk åsikt.

Neutralitet

Vi väljer inte sida i fråga om politik, etnisk tillhörighet, religion eller ideologi.

Självständighet

Vi agerar självständigt. På nationell nivå hjälper vi ibland staten inom det humanitära området, men behåller ett oberoende som gör att vi alltid kan handla i enlighet med våra egna grundprinciper.

Frivillighet

Vi är en organisation som bygger på frivillighet utan egen vinning.

Enhet

I varje land finns bara en nationell rödakorsförening. Den ska vara öppen för alla, och den humanitära verksamheten ska omfatta hela landet.

Universalitet

Alla nationella föreningar är jämlika och har samma ansvar och skyldigheter att bistå varandra.

Version: 2.0

Fastställd datum: 2025-01-30

Fastställd av: Johann Knigge, nationell chef, Svenska Röda Korset

Socialt hållbara samhällen

Social hållbarhet har avgörande betydelse för det demokratiska samhället och är helt nödvändigt ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. För att social hållbarhet ska bli relevant bör det tydligare definieras och omsättas i praktiken - utifrån de behov och förutsättningar som finns på lokal, regional och nationell nivå.

För att vägleda hur Röda Korset kan svara mot behov på platser och i områden med socioekonomiska utmaningar finns programmet för Socialt hållbara samhällen. Programmet är ett styrdokument och stöd för nationellt och lokalt arbete i dessa frågor. Denna handbok är ett stödmaterial för kretsar som arbetar, eller vill starta upp ett områdesbaserat arbete utifrån programmet.

Innehållsförteckning

.....	1
Varför jobbar vi med socialt hållbara samhällen?	5
Om att arbeta områdesbaserat.....	5
Starta arbetet.....	7
Utgå från lokala behov	8
Innan vi startar	8
Att välja område.....	8
Områdeskartläggning	9
Etablera lokal förankring och samverkan.....	10
Lokal samverkan.....	10
Boendeinvolvering.....	11
Lokal rekrytering	11
Former för boendedialog	11
Det områdesbaserade arbetet.....	13
Planering av arbete och verksamheter	13
Mötesplatser i det områdesbaserade arbetet	13
Lokal krisberedskap.....	13
Påverkansarbete	14
Finansiering	15
Goda exempel och inspiration	17
Perstorp.....	17
Södertälje.....	17
Växjö	17
Borlänge.....	18
Malmö.....	18
Följ upp verksamheten	19
Utvärdering och lärande	19
Effektmätning	19
Material och stöd.....	20
Stödmaterial.....	20
Stöd från tjänsteorganisationen	20
Länkar	23

Varför jobbar vi med socialt hållbara samhällen?

Fler än hälften av Sveriges kommuner har bostadsområden med socioekonomiska utmaningar. Orsakerna är många, både individuella och strukturella. Det kräver långsiktiga och samordnade insatser från olika aktörer och på flera nivåer i samhället.

Segregation påverkar individers uppväxt- och livsvillkor, särskilt för barn och unga. Det riskerar att skapa ett splittrat samhälle. Svenska Röda Korset har en kompletterande roll till staten och arbetar för att minska hälsoklyftorna, särskilt i socioekonomiskt eftersatta områden.

Läs mer i **programmet för Socialt hållbara samhällen**.

FAKTA!

Begreppet "segregerade bostadsområden" används i dagligt tal ofta synonymt med eftersatta eller marginaliserade bostadsområden.

Röda Korsets utgångspunkt är att segregation är att betrakta som ett relationellt fenomen, vilket betyder att vårt arbete sker utifrån perspektivet att det är hela samhället som är segregerat, inte ett område eller plats i sig.

Om att arbeta områdesbaserat

Röda Korsets områdesbaserade arbete utgår från Boverkets digitala verktyg Segregationsbarometern. Verktöget delar in Sverige i fem områdestyper beroende på socioekonomiska faktorer som inkomst, utbildning, välstånd och yrkesstatus. I det områdesbaserade arbetet fokuserar vi på områdestyp 1 och 2, där behoven är störst. Att vi ökar vår lokala närvaro och stärker vår kapacitet på platser med socioekonomiska utmaningar är också en del av Röda Korsets arbete för att stärka samhällets krisberedskap och motståndskraft.

Det områdesbaserade arbetssättet innebär långsiktig närvaro. Det betyder att vi arbetar med tillit och förtroende, och att vi samverkar med andra aktörer. Under hela processen är boende i centrum av arbetet. Genom det områdesbaserade arbetssättet kan Röda Korset möta flera olika behov i ett och samma område, och på så sätt bidra till en positiv utveckling.

Detta arbetssätt är baserat på det internationella perspektivet Community Engagement and Accountability (CEA). CEA, har tagits fram av Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationen (IFRC). I programmet och handboken är detta anpassat till svenska förhållanden för att skapa hållbar förändring på platser med socioekonomiska utmaningar.

Illustrationen visar Röda Korsets områdebaserade arbete där övergripande fokus är på boendeinvolvering, samverkan och nätverk samt påverkansarbete. Arbetssättet innehåller därtill fyra verksamhetstyper: hälsa och social gemenskap; områdebaserat trygghetsarbete; grundläggande humanitära behov och rättigheter; och lokal krisberedskap.

Starta arbetet

Områdesbaserat arbete anpassas efter varje plats unika behov och förutsättningar, men följer alltid samma fyra steg. Illustrationen sammanfattar dessa steg, som presenteras närmare på följande sidor.

Områdesbaserade arbetssätt

UTGÅ FRÅN LOKALA BEHOV

Inled med en områdeskartläggning för att förstå lokala behov. Använd information och statistik för att förstå områdets förutsättningar. Genomför boendedialoger för att säkerställa boendes delaktighet.

ETABLERA LOKAL FÖRANKRING OCH SAMVERKAN

Etablera relationer med boende och aktörer och i området. Arbeta med mobilisering av nyckelpersoner och frivilliga som kan vara en del i områdesarbetet. Skapa förutsättningar för ett långsiktigt arbete. Säkra de resurser som krävs.

OPERATIVT OMRÅDESBASERAT ARBETE

Planera ett operativt områdesarbete tillsammans med boende. Utgå från de identifierade behoven. Börja med de mest prioriterade, och skala upp arbetet löpande. Samla vittnesmål och var lyhörda för hur boende och andra lokala aktörer upplever arbetet och förutsättningarna i området.

UTVÄRDERING OCH LÄRANDE

Utvärdera eller följ upp effekter av arbetet. Vid behov, gör förändringar i områdesarbetet. Ett långsiktigt arbete kan förändras över tid. Arbeta med boendedialoger och återkoppling för att utvärdera och förstå nya behov.

Utgå från lokala behov

Innan vi startar

Innan det områdesbaserade arbetet startar bör kretsen ta ställning till dessa frågor. Det är ett bra stöd för ett långsiktigt och hållbart arbete.

- Finns det ett förankrat beslut i kretsen?
Det är viktigt att det finns ett fastställt beslut som kretsen har tagit innan ett områdesbaserat arbete startar.
- Finns det finansiering för ett långsiktigt arbete?
Säkra ekonomiska resurser för långsiktigt arbete och skapa en finansieringsplan. Börja i liten skala och utveckla arbetet över tid.
- Hur bygga förtroende, tillit och engagemang?
Bygg förtroende och engagemang genom att kartlägga kontakter i området och identifiera de som kommer driva arbetet. Delta i evenemang och möten för att lära känna boende och nyckelpersoner. Det är ett bra sätt att skapa tillit och bygga relationer.

Att välja område

Använd **Segregationsbarometern** för att identifiera områden med socioekonomiska utmaningar i er kommun. Områdena i typ 1 och 2 kallas gemensamt för områden med socioekonomiska utmaningar. I många kommuner finns flera sådana områden, eller så är hela kommunen klassad som typ 1 eller 2.

Skanna QR-koden eller använd länken längst ner i handboken för att komma till Segregationsbarometern.

Områdeskartläggning

Ett områdesbaserat arbete inleds med en områdeskartläggning. Den genomförs tillsammans med boende och lokala aktörer, för att identifiera och prioritera behov och möjligheter. Områdeskartläggningen stärker den lokala förankringen, bygger relationer och ger en tydlig bild av behoven.

Områdeskartläggningen består av fyra delar:

- förberedelse
- kartläggning
- behovsidentifiering
- analys

TIPS!

Det finns stöd i arbetet att göra en områdeskartläggning. På Rednet finns det en **rutin** som beskriver hur ni gör steg för steg. Det finns också redigerbar **mall** att använda när ni ska skriva.

Se länklistan sist i handboken!

Etablera lokal förankring och samverkan

Det områdesbaserade arbetet möter flera behov på samma plats och behöver inte börja i stor skala. Arbetet växer i takt med ökad tillit, lokal förankring och samverkan. Det är värdefullt att börja tidigt med att skapa goda relationer i området.

Lokal samverkan

Första steget är att bygga relationer med kommunen, andra föreningar och organisationer. Detta är ett långsiktigt arbete där vi berättar vad Röda Korset kan bidra med, särskilt vid god samverkan och rätt partnerskap.

Nätverk med flera aktörer är viktiga för att dela information och knyta kontakter. Det är en fördel om kommunen deltar i nätverket.

Strategisk samverkan kan ske med en eller flera aktörer, till exempel genom gemensamma aktiviteter. Samverkan ger ökad styrka, synlighet och delad arbetsbelastning.

Att bygga relationer och samverkan tar tid, planering och resurser, men ger ofta positiva resultat på lång sikt.

LOKALT EXEMPEL

Samverkan i Skäggetorp

Linköpings rödakorskrets, tillsammans med 16 lokala aktörer och Linköpings kommun, har signerat ett medborgarlöfte för att skapa ett tryggare Skäggetorp. Aktörerna har regelbundna möten för att skapa en gemensam lägesbild och genomför exempelvis trygghetsvandringar och medborgardialoger med fokus på boendes perspektiv. De arrangerar också gemensamma aktiviteter för att ge barn och unga en meningsfull fritid.

Boendeinvolvering

Som beskrivet under avsnittet om områdeskartläggningen är det centralt att boendes åsikter tas tillvara. Boende ska delta aktivt i kartläggning, planering, genomförande och uppföljning. Det handlar om att makt och handlingsutrymme måste utgå från området och de som bor där. För det behövs förståelse för områdets förutsättningar och att lyssna lyhört till boendes idéer och lösningar.

Lokal rekrytering

Olika former av boendedialoger är grunden för att skapa kontakt och rekrytera till det områdesbaserade arbetet. Kontakter med nyckelpersoner är också värdefullt för att nå ut.

För att stärka Röda Korsets trovärdighet och skapa relevant verksamhet är det viktigt att öka mångfalden och ha en inkluderande kultur. Stärkt representation från de områden vi arbetar i är avgörande för att bygga tillit, engagemang och delaktighet. Olika perspektiv och erfarenheter gör oss starkare och mer lyhörda vid kriser.

Stödmaterial för rekrytering och arbete med **mångfald och inkludering** finns på Rednet och i **frivilligledarhandboken**.

Former för boendedialog

I områdeskartläggningen genomför kretsen boendedialoger. Det är viktigt att anpassa samtalen efter deltagare och ämnen. För att skapa ett tryggt samtal måste alla känna sig engagerade och inkluderade. Här finns förslag på metoder att använda:

- **Enskilda intervjuer**
Enskilda intervjuer är ett bra sätt att börja boendedialoger. De ger tid att prata lugnt och fokuserat med nyckelpersoner om både enkla och svåra frågor. Skapa en trygg miljö för ett öppet samtal.
- **Spontanintervjuer och spontana samtal**
Som komplement till intervjuer och gruppsamtal kan spontana samtal vara bra. Det kan ske med deltagare i verksamhet, på torget eller vid lokala evenemang. Prata med människor, dokumentera deras behov och synpunkter, och bjud in dem att delta i arbetet framåt.
- **Gruppsamtal eller workshop**
Gruppsamtal eller workshops passar när ämnen är lättare att diskutera i grupp. Det är också bra när vi ska planera hur arbetet ska starta i området. En workshop är ett bra sätt att engagera fler.

Som stöd finns **checklista för boendedialog** på Rednet. Se länklistan sist i handboken.

- **Medskapande metoder**

Det finns olika metoder för att skapa bra gruppsamtal där alla kommer till tals, som World Café/dialogcafé eller Open Space.

Läs mer om dessa metoder i Dialogguiden. Skanna QR-koden eller se länklistan i slutet av handboken.

TIPS!

Tips på frågor:

- Vad fungerar bra i ditt bostadsområde?
- Vad tycker du fungerar mindre bra?
- Vilka mötesplatser eller sociala sammanhang finns här?
- Vad i ditt område vill du engagera dig i?

Det områdesbaserade arbetet

Planering av arbete och verksamheter

När behoven är kartlagda och relationerna byggda, är det dags att planera verksamheter och lokalt arbete. Vad vi börjar med beror på områdeskartläggningens resultat. Det är ofta bra att börja i liten skala och prioritera ett eller två behov, för att sedan låta arbetet växa.

Mötesplatser i det områdesbaserade arbetet

Våra erfarenheter visar att tillgång till öppna mötesplatser är viktigt både i vardag och kris. Därför är mötesplatsen en grund i det områdesbaserade arbetet. Det kan vara Röda Korsets egen eller en delad lokal med andra aktörer.

Om en mötesplats saknas kan Röda Korset starta eller driva påverkansarbete för att kommunen öppnar en. Där mötesplatsen redan finns, kan Röda Korset bidra till samverkan och komplettera det arbete som pågår. Det är viktigt att mötesplatsen är öppen och tillgänglig för alla.

LOKALT EXEMPEL

Cykling utan ålder i Bergsjön

I området Bergsjön i Göteborg driver kretsen cykling utan ålder som del av det områdesbaserade arbetet. Verksamheten erbjuder boende en möjlighet att komma ut på cykeltur i Bergsjön. Tillsammans med Svenska kyrkans öppna café görs cykelturer varje onsdag förmiddag. I verksamheten ingår också att umgås tillsammans i caféet, spela sällskapsspel och fika.

Lokal krisberedskap

Röda Korsets krisberedskap bygger på det arbete vi gör i vardagen. Det är där vi skapar tillit och goda relationer. Detta är avgörande för att förstå lokala behov och agera snabbt och lyhört vid en kris.

Kretsens krisberedskapsplan behöver anpassas till det områdesbaserade arbetet och samverka med kommunen, organisationer, trossamfund och föreningar. Detta ger en bra start och skapar kontakt med boende och nyckelpersoner. Det är viktigt för att bedöma hur kriser påverkar området på kort och lång sikt.

Socioekonomiskt eftersatta områden präglas mer än andra platser av social oro och allvarliga händelser. Röda Korset har erfarenhet av att social oro bäst möts med social respons. Det betyder att en insats genomförs tillsammans med boende och sker i samverkan med andra aktörer. Det kan innebära att stärka ordinarie verksamhet, exempelvis med extra stöd till människor som behöver någon att prata med. Det kan också betyda att aktivera funktioner i krisberedskapsplanen, som utbildade krisstödjare.

LOKALT EXEMPEL

Lokal krisberedskap i Biskopsgården

I Göteborg bidrar och stöttar kretsen en lokal krisberedskapsgrupp i Biskopsgården. Initiativet drivs av boende i området och lånar lokal av en förening. Syftet med gruppen är att stärka den lokala beredskapen och öka förmågan att på ett lyhört sätt svara vid en allvarlig händelse eller kris. Göteborgs rödakorskrets bidrar med utbildning och materialstöd till gruppen.

Påverkansarbete

För att förbättra livsvillkor för människor som bor på platser med socioekonomiska utmaningar behövs påverkansarbete. Både lokalt och nationellt. Detta kan skapa förändring på individuell, grupp- och samhällsnivå.

Lokalt påverkansarbete kan riktas mot fastighetsägare eller kommunen för att lyfta strukturella problem. För att bedriva påverkansarbete behövs underlag, vilket innebär att samla in och dokumentera vittnesmål från boende i området. När underlaget är klart så används det i dialog med de som kan påverka.

Påverkansarbete kan ske genom kommunala forum, nätverk eller egna samtal och evenemang. Utgångspunkten är att boende står i centrum, och Röda Korset kan agera som röstförstärkare.

LOKALT EXEMPEL

Lokalt påverkansarbete i Skellefteå

Skellefteå rödakorskrets arbetar för att driva opinion och påverkan genom sociala medier, krönikor i lokaltidningen och möten med politiker och beslutsfattare. Under pandemin tog kretsen fram en rapport om Coronapandemins påverkan på personer med begränsad svenskukunskap och förankring i lokalsamhället. Rapporten presenterades för beslutsfattare och andra aktörer. Samma år startade kommunen ett nätverk för samverkan kring socioekonomisk utsatthet, som ett direkt svar på en rekommendation i rapporten.

Finansiering

För att möjliggöra långsiktigt arbete är trygg och hållbar finansiering viktig. Sök finansiering från flera källor och sträva efter fleråriga medel. En uppdelning i tre delar kan vara fördelaktig:

1. Egna medel
2. Kommunala bidrag eller avtal
3. Medel från andra sektorer, exempelvis företag eller myndigheter.

Det ger en tryggare ekonomi, eftersom det minskar risken om medel från en källa minskar.

Tips på vägar att söka finansiering:

- Undersök vilka medel som finns att söka från kommunen (ex föreningsbidrag).
- Undersök vilka medel som finns att söka från kommunen om möjliga samarbeten, som exempelvis IOP (idéburet offentligt partnerskap).
- Ta reda på vilka myndigheter som utlyser pengar för ert arbete, som MUCF, Skolverket eller Socialstyrelsen.
- Kontakta lokala företag, som fastighetsbolag eller ICA-handlare, som kan vara intresserade av samverkan eller finansiering

- Undersök regionala stiftelser eller fonder som Arvsfonden och Idéer för livet om ni har en ny projektidé.
- Sök även interna medel hos Röda Korset, till exempel kretsmedel eller finansiering för områdesbaserat arbete på prioriterade platser.

Fyra nyckelbegrepp för ett områdesbaserat arbete

BEHOVSSTYRT

Ett områdesbaserat arbetssätt utgår från de lokala behoven som finns i området, och som har kartlagts och prioriterats med boende.

LÅNGSIKTIGT

Arbetet måste ha ett långsiktigt fokus, både gällande verksamheter och finansiering. Det innebär att etablering i ett område ska ha en tidshorisont som tar ansvar för kommande generationer.

LOKALT FÖRANKRAT

Lokal förankring i områden är avgörande för vår relevans samt för att bygga förtroende och tillit hos boende och lokala aktörer. Det innebär att boendes delaktighet måste vara stark i alla delar av arbetet.

SAMVERKANSBASERAT

Strukturerad samverkan med olika aktörer och olika sektorer är en förutsättning för att kunna bedriva ett områdesbaserat arbete. Att samverka i olika frågor möjliggör säkra hänvisningar, eller att flera aktörer kraftsamlar och möter ett behov tillsammans.

Goda exempel och inspiration

Det områdesbaserade arbetssättet kan anpassas till olika platser, men fokuserar alltid på områden med boendesegregation och socioekonomiska utmaningar. Exempel nedan kan fungera som inspiration.

Perstorp

Perstorp är en liten kommun med stora delar präglade av socioekonomiska utmaningar. Kretsen har startat upp ett områdesbaserat arbete. Arbetet började i liten skala med att etablera samverkan med flera organisationer. I samband med att kretsen gjorde en områdeskartläggning, sökte de kretsmedel för att finansiera arbetet.

Kretsen har även anställt en person, vilket de upplever är positivt. Även om personen inte arbetar heltid är det en viktig resurs för att implementera och utveckla kretsens arbete i kommunen. Den kretsanställda spelar även en betydande roll för att bygga tillit och kontakter med boende.

Kretsen har också öppnat en mötesplats i samverkan med det kommunala bostadsbolaget Perstorp bostäder. Där bedriver kretsen olika verksamheter för hälsa och social gemenskap. Bland annat verksamheten Kvinnoforum, där kvinnor träffas regelbundet för att prata om viktiga frågor.

Södertälje

I Hovsjö, Södertälje, driver kretsen ett områdesbaserat arbete och ett Rödakorshus. I huset möts flera behov under ett tak. Här erbjuds aktiviteter för hälsa och social gemenskap, som konstverkstad och samtalsgrupper. I huset finns också stöd för grundläggande humanitära behov.

Frivilliga från både Hovsjö och andra delar av Södertälje driver arbetet. Basen för de aktiviteter kretsen gör i området är den egna mötesplatsen där de samverkar med andra aktörer. För barn mellan 8–12 år driver kretsen mellisklubben i samarbete med biblioteket. Mellisklubben erbjuder barn en trygg plats där de kan prata med vuxna och få ett mellanmål. Tillsammans med RKUF finns en ungdomsgrupp på mötesplatsen.

Vid kris eller våldsdåd har kretsen öppnat huset eller förstärkt sina verksamheter. Det har varit viktigt för att möta oro och hantera effekter som uppstår efter våldsdåd.

Växjö

I Växjö har Röda Korset arbetat länge med att möta människor i socioekonomiskt utsatta situationer. Kretsen har nu arbetat för att stärka ett långsiktigt arbete i området Araby.

Nycklar för att starta ett områdesbaserat arbete har varit långsiktighet, boendeinvolvering och samverkan. Kretsen valde att inte starta en mötesplats innan de hade ett avtal med kommunen. Idag har kretsen ett Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP) med kommunen. Det har gett en stabil

grundfinansiering och möjlighet att säkra en lokal i Araby i samarbete med det kommunala bostadsbolaget.

Kretsen arbetar med att skapa en trygg och inkluderande mötesplats i Araby, där boende ska känna delaktighet i stadsdelens framtid. Kretsen har gjort intervjuer och en områdeskartläggning. Nästa steg är att tillsammans med boende och andra aktörer skapa verksamheter baserade på de behov som identifierats. Kretsen hoppas att arbetet ska bidra till en minskad stigmatisering och en förbättrad livskvalitet för människorna som bor och lever i Araby och att det ska inspirera till liknande initiativ i andra delar av kommunen.

Borlänge

I området Tjärna Ängar driver boende ett områdesbaserat arbete genom Borlängekretsen. Under områdeskartläggningen såg kretsen att det fanns behov av mötesplatser och läxhjälp. De såg också att många unga saknade möjligheter att påverka och prata om viktiga frågor.

Kretsen etablerade viktiga kontakter med engagerade boende varav flera av dem nu är aktiva i kretsen eller i Ungdomsförbundets lokalförening.

Efter kontakt med det lokala fastighetsbolaget hyr kretsen nu en lägenhet i Tjärna Ängar för sina verksamheter. Här har en självorganiserande grupp av daglediga mammor startat och driver hälsofrämjande aktiviteter som basket, språkträning och samhällsinformation.

Tillsammans med Ungdomsförbundet har ungdomar startat en lokalförening och erbjuder läxhjälp för mellanstadieelever. De lyfter också frågor om ungas psykiska hälsa. Kretsen och Ungdomsförbundet gör gemensamma påverkansinsatser för att belysa de ojämlika livsvillkoren, både lokalt och nationellt, och agerar som röstförstärkare för unga i området.

Malmö

Malmökretsen är en av de kretsar som har arbetat längst med ett områdesbaserat arbete. Idag har kretsen lokal närvaro och nära samverkan i Lindängen, Sofielund och Hermodsdal. En anställd områdesansvarig samordnar och leder arbetet. Arbetet har utvecklats tillsammans med boende och flera samverkansorganisationer så som lokala föreningar, fastighetsägare och Malmö stad.

På Lindängen finns flera mötesplatser och en rad verksamheter, bland annat läxhjälp, cykelskola och olika grupper för unga vuxna. Här finns också ett lokalt samverkansnätverk för beredskap (Lokal beredskap NHL). Nätverket har engagemang i området före, under och efter en kris.

I Sofielund finns Mötesplats Södra Sofielund med kvinnogrupp, språkhörna och läxhjälp, och ett aktivt samarbete med föreningar och Malmö stad. I Hermodsdal finns en mötesplats genom stöd från Stena Fastigheter. Här finns en professionell musikstudio och samverkan med flera aktörer. Med lokalen som bas har kretsen tillsammans med partners deltagit i flera trygghetsskapande aktiviteter med grillning och vandringar.

Följ upp verksamheten

Utvärdering och lärande

En del av det områdesbaserade arbetet innebär att lära under arbetets gång. Vi behöver vara lyhörda för nya behov som kan uppstå. För att det ska vara möjligt behöver vi arbeta strukturerat med utvärdering, återkoppling samt effektmätning.

Det är kretsstyrelsen som har ansvar för att följa upp och utvärdera verksamhet. Det är bra att utvärdera både de frivilligverksamheter som bedrivs och det övriga arbetet.

Förslag på frågor att ställa vid en utvärdering:

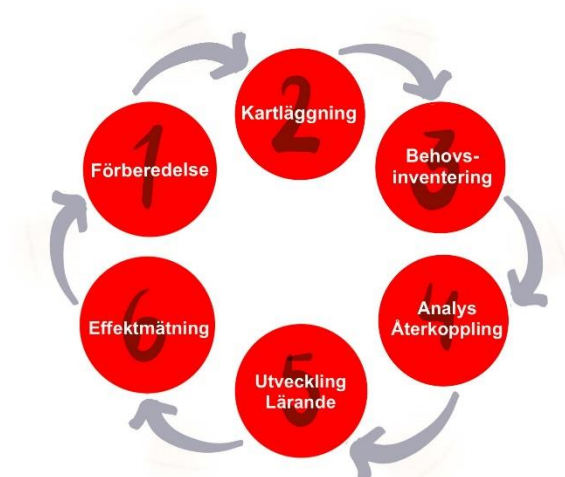
- Vad var målet?
- Vad gjordes?
- Vad blev resultatet?
- Vilken effekt hade det?
- Vilka slutsatser kan dras?

Från verksamheterna rapporterar en frivilligledare till kretsstyrelsen hur många som har varit med. Vi registrerar inte vilka personer som har deltagit men vi för statistik på antal personer. Gör gärna utvärdering tillsammans i grupperna. I **Frivilligledarhandboken** finns mer information om rapportering.

Det är viktigt att löpande arbeta med boendedialoger och återkoppling till lokalsamhället. Utifrån det kan arbetet utvecklas och möta aktuella behov. Det fortsätter också att skapa engagemang.

Effektmätning

För att säkerställa social hållbarhet och förstå vilken förändring vårt arbete leder till kan vi exempelvis genomföra en effektmätning med hjälp av en digital enkät. Enkäten kan genomföras vid två tillfällen på samma plats för att följa utvecklingen över tid. Resultatet hjälper oss att anpassa och utveckla arbetet, så att det ger konkret effekt för de boende, både på kort och lång sikt. Mätningen kan även stödja vårt påverkansarbete, vår möjlighet till finansiering och bidra till att höja kvaliteten på arbetet.

Material och stöd

Stödmaterial

På Röda Korsets intranät Rednet finns mer stödmaterial för kretsar som arbetar områdesbaserat. Nedan är förslag på användbart material.

- **Programmet för Socialt hållbara samhällen**
Programmet är ett policydokument som ger en övergripande vägledning och ramverk i frågan. Det riktar sig till tjänstepersoner och frivilliga inom Röda Korset samt till myndigheter, organisationer och andra relevanta aktörer. Användbart exempelvis vid påverkansarbete.
- **Rutin för områdeskartläggning**
Ett stödmaterial som beskriver processen att ta fram en områdeskartläggning i fyra steg.
- **Mall för områdeskartläggning**
Dokumentmall som kan fyllas i och anpassas. Syftar till att förenkla arbetet med områdeskartläggningen.
- **Checklista för boendedialog**
Guide att följa vid planering och genomförande av boendedialog, exempelvis vid en områdeskartläggning.
- **Stödmaterial för verksamheter**
När ni kartlagt behov och vet vilket arbete som ska starta upp finns det stödmaterial för att starta och bedriva verksamheter. Exempelvis finns verksamhetsdokument för exempelvis trygghetsvandring, det offentliga vardagsrummet och kvinnoforum.

Stöd från tjänsteorganisationen

Det långsiktiga målet är alltid att kretsen ska arbeta självständigt tillsammans med boende, och att det utgör grunden för det områdesbaserade arbetet. För att komma dit finns möjlighet att få stöd från tjänsteorganisationen. Olika enheter på nationella avdelningen ger stöd till kretsar, både operativt och strategiskt.

Ta kontakt med infoservice för att få mer information. Infoservice nås på: info@redcross.se eller 0771–19 95 00.

Att tänka på

Läs Frivilligledarhandboken

Du som är frivilligledare får mycket stöd i **Frivilligledarhandboken**. Du hittar den enkelt via Rednet.

Marknadsför och sprid information

Fundera över vilka kommunikationskanalerna kan synas i för att berätta om er verksamhet och nå ut till deltagare.

- Kretsens lokala webbsida
- Sociala medier
- Bibliotek eller SFI-skolor
- Olika föreningar
- De lokaler där verksamheten finns
- Lokaltidningar
- Anslagstavlor i närområdet

Läs mer i **Frivilligledarhandboken** om hur ni bäst marknadsför verksamheter lokalt.

Tips!

I Föreningsbutikerna finns mallar för affischer och annonser. I Mediabanken finns bilder som du kan använda fritt i er marknadsföring. I Mediabanken finns också våra grafiska riktlinjer.

Mångfald och inkludering

Hos oss ska alla känna sig välkomna och inkluderade. Oavsett om du är deltagare eller frivillig ska du kunna bidra med din fulla potential. Vi arbetar för en inkluderande kultur där personer kan vara sig själva, samtidigt som de får uppleva samhörighet.

Vi har alla möjlighet att bidra oavsett vår bakgrund.

Läs mer på Rednet om vårt arbete med **mångfald och inkludering**.

Trygga verksamheter

Alla ska känna sig trygga i våra verksamheter. Det gäller både våra deltagare och våra frivilliga.

Kretsstyrelsen ansvarar för säkerhet och trygghet i våra verksamheter. Du som frivilligledare, med stöd av styrelsen, har ansvar att rutinerna följs.

Läs på Rednet om hur vi jobbar med **Trygga verksamheter**.

Läs vår policy för antidiskriminering

Vi har nolltolerans mot alla former av diskriminering, rasism, intolerans och andra avhumaniserade åsikter.

Vi behandlar alltid varandra jämlikt, oavsett verksamhet.

Läs mer på Rednet i Svenska Röda Korsets **uppförandekod (inklusive instruktion för visselblåsning)** och i **antidiskrimineringspolicyn**.

Från vardag till kris

Vi är en krisberedskapsorganisation. Vår krisberedskap bygger framför allt på verksamheter som kretsar driver i vardagen. Vid en kris kan kretsar också behöva starta upp insatser för att möta ett akut behov.

Tillsammans måste vi förbereda oss på hur vi agerar i kris. Vissa verksamheter fortsätter som vanligt, medan andra behöver anpassas eller pausas. Det är viktigt att frivilliga känner att deras uppdrag i händelse av en kris är tydligt.

Ge psykosocialt stöd till deltagare

Det händer att deltagare berättar om svåra saker. Då är det viktigt att lyssna och ge psykosocialt stöd på den nivå som ingår i uppdraget.

Läs mer om **psykologisk första hjälpen på vår hemsida**.

Kom också ihåg att hänvisa personen vidare för rätt hjälp när det behövs.

Länkar

Program Socialt hållbara samhällen

I programmet finns även en lista på definitioner.

[Rednet / Kunskap och stöd / Verksamheter / Socialt hållbara samhällen](#)

Segregationsbarometern

<https://segregationsbarometern.boverket.se/labbet/#/omradesstatistik/map?filter=4e6ebc1c-d67c-51c3-92ec-5b5a1fd3a78d>

Frivilligledarhandboken

[Rednet / Kunskap och stöd / Frivillighet och engagemang / Frivilligledare](#)

Psykologisk första hjälpen

[Rodakorset.se / Vår hjälp i Sverige / Psykisk hälsa och psykisk ohälsa / Ge stöd till andra / Psykologisk första hjälpen](#)

Uppförandekod och instruktioner för visseblåsning

[Rednet / Kunskap och stöd / Organisation / Policyer / Uppförandekod och instruktioner om visseblåsning](#)

Antidiskrimineringspolicy

[Rednet / Kunskap och stöd / Organisation / Policyer / Antidiskrimineringspolicy](#)

Mångfald och inkludering

[Rednet / Kunskap och stöd / Organisation / Mångfald och inkludering](#)

Trygga verksamheter

[Rednet / Kunskap och stöd / Verksamheter / Trygga verksamheter för deltagare och frivilliga](#)

Kretsars finansiering

[Rednet / Kunskap och stöd / Förening / Ekonomi / Kretsars finansiering](#)

CEA Guide – RCRC

www.ifrc.org/sites/default/files/2022-05/RCRC_CEA_Guide_2022.pdf

Dialogguiden

www.dialogguiden.se/exempel_och_metoder

Föreningsbutiken

[Rednet / Kunskap och stöd / Material och beställningar / Guide till Föreningsbutiken](#)

Mediabanken

[Rednet / Kunskap och stöd / Kommunikation och verktyg / Grafisk profil och varumärke / Bilder](#)

Världens största **humanitära rörelse**

Varje dag hjälper vi människor som drabbas av kriser och katastrofer.
Vi är först på plats, alltid kvar.

Vi finns runt om i Sverige och i 190 andra länder världen över för att hjälpa människor i utsatta situationer. Vi finns på plats med stöd och trygghet när krisen, katastrofen eller kriget slår till. Vi delar ut mat och kläder när pengarna inte räcker, vi bistår med läxhjälp, mötesplatser och efterforskning av saknade anhöriga.

Vi räddar liv när det är som allra svårast men jobbar också för att förebygga kriser, på platser som få andra kan nå.

Röda Korsets vision:

Ett medmänniskt Sverige i en hållbar värld

Vi är en humanitär kraft
som stärker människor och
samhällen

Vi agerar snabbt vid kris
– lokalt, nationellt och
internationellt

Fokus mot 2030

- ▶ Mångfald och inkludering
- ▶ Samarbeten som gör oss starka
- ▶ Aktivt opinions- och påverkansarbete
- ▶ Fler engagerade
- ▶ Innovation och digitalisering
- ▶ Humanitära konsekvenser av klimatförändringarna

Vårt uppdrag är att förhindra och lindra mänskligt lidande var och när det än förekommer

Den nya strategin bygger vidare på den förra strategins fyra kliv. Vi förstärker vårt arbete inom tre tydliga verksamhetsområden för att nå de två övergripande målen. Vi har nationella program för varje verksamhetsområde. I programmen står hur vi jobbar för att nå vår vision och våra mål inom verksamhetsområdet.

Kris och katastrof

Vi är snabbt på plats och hjälper drabbade människor vid kriser och katastrofer.

Hälsa och vård

Vi jobbar för rätten till god och jämlik hälsa och för att förhindra mänskligt lidande.

Folkrätt och skydd

Vi kämpar för varje människas rätt att söka skydd och varje barns rätt att få leva med sin familj.